

(Nadaljevanje s 3. strani)
organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih oblikah združevanja in povezovanja v občini.

Občino bo treba v statutu najprej predstaviti in ugotoviti, da jo sestavljajo delovni ljudje, samoupravno povezani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Opredeliti bo treba položaj delovnega človeka v občini ter pravice in dolžnosti občana, zlasti pa njegove samoupravljaljske pravice.

Pomemben element v novem občinskem statutu bo opredelitev družbeno-ekonomskih in gospodarskih nalog občine. Pri tem gre zlasti za ustvarjanje in razvijanje pogojev za delo in življenje ter za usmerjanje družbenega in ekonomskega razvoja, vse s ciljem usklajevanja in uresničevanja interesov delovnih ljudi. Posebno skrb bo treba posvetiti določilom o vlogi organizacij posebnega družbenega pomena na področju komunale, urbanizma, stanovanjskega gospodarstva in prometa ter organizacijam na področju družbenih dejavnosti. Nadalje bodo potrebna podrobnejša določila o osebnem delu z osebnimi sredstvi v obrti in podobnih dejavnostih ter v kmetijstvu.

V statutu bo treba vgraditi tudi obrambne mehanizme proti tendencam kolektivne lastniške miselnosti v delovnih organizacijah ter proti individualnim in parcialnim interesom. Tem nasproti bo treba začrtati solidarnostno reševanje zadovoljevanja skupnih potreb občanov. Prav tako se bo treba zavzeti za učinkovito kadrovsko politiko na osnovi ustreznih družbenih dogovorov.

Nadalje bodo važna določila o oblikah in načinu uresničevanja skupnih nalog v občini. To bodo določila o zborih delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih, o referendumu, o samoupravnem sporazumevanju in o družbenem dogovarjanju.

Bistvena za novo pojmovanje občine bodo tudi določila o samoupravljanju delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela ter drugih organizacijah združenega dela, določila o krajevnih skupnostih in določila o samoupravnih interesnih skupnostih, tako o tistih s področja družbenih dejavnosti, kakor tistih s področja gospodarskih dejavnosti. V tem poglavju bo treba zlasti jasno razmejiti odgovornost med občino ter med navedenimi temeljnimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi.

Posebno poglavje bo treba posvetiti splošnemu ljudskemu odporu in družbeni zamozaščiti, medtem ko so zadeve narodne obrambe v Ljubljani v pristojnosti mesta.

Novost bodo predstavljala tudi določila o sredstvih občine ter o financiranju splošnih družbenih potreb v občini, kakor tudi o financiranju skupnih potreb v občini. Zlasti pri financiranju skupnih potreb v občini bomo namreč vedno bolj prehajali na samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje.

S statutom bo treba tudi bolj jasno opredeliti vlogo ZK, vlogo SZDL ter vlogo ostalih družbeno-političnih organizacij v občini. Nadalje tudi vlogo drugih organizacij in društev pri uresničevanju skupnih nalog občine.

Končno bo moral novi statut vsebovati tudi določila o odnosih med občino in krajevno skupnostjo, med občino in mestom, o medobčinskem sodelovanju in o odnosih med občino ter širšimi družbeno-političnimi skupnostmi.

Rok za izdelavo osnutka celotnega statuta občine za ljubljanske občine je 19. november 1973. Vsaka izmed ljubljanskih občin bo nato osnutek še prilagodila svojim specifičnostim in ga nato dala v javno razpravo. Težišče te razprave bo na zborih delovnih ljudi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Razprava pa bo zato lahko učinkovita le v primeru, če bomo obenem lahko razpravljali tudi o osnutkih statutov temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih. Le tako bomo občinski statut lahko zgradili od spodaj navzgor, upoštevajoč ožje in širše interese delovnega človeka v združenem delu, ki je nosilec naše poti v socializem.

KOMENTARJI

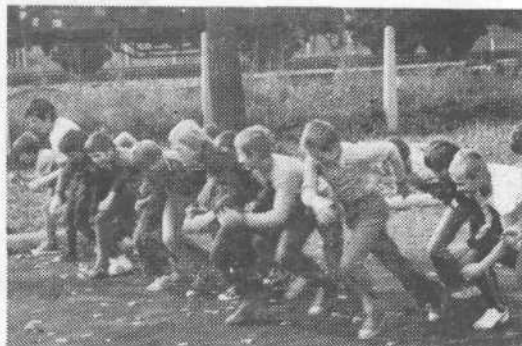
Razprava je uspela

JAVNA razprava o osnutkih ustav je v jesenskem obdobju prav gotovo pomenila osrednje politično dogajanje. Med našimi občani je za razpravo vladalo izjemno zanimanje, o čemer pričajo velika udeležba na zborih in izredno veliko število predlogov, pripomb in vprašanj.

Vseh razprav v OZD in krajevnih skupnostih, skupaj s specializiranimi, je bilo 119. Udeležilo se jih je 16.000 ljudi, kar je 25 % vsega prebivalstva naše občine. Lahko rečemo, da se je, sodeč po teh podatkih, organizirane javne razprave udeležil vsak tretji občan.

Toda ne le udeležba, predvsem pripravljenost občanov, da prispevajo k oblikovanju ustav, nas spodbuja k temu, da potek razprave ocenjujemo tako pozitivno. Tako je kar 631 razpravljalcev dalo 280 različnih predlogov za spremembo členov ter pripomb k temeljnemu in splošnim določilom ustav.

Takšni rezultati, ki so nedvomno nadvse razveseljujoči, pa so prav gotovo sad temeljnih priprav in dela pri organizaciji javne razprave. Občinska konferenca SZDL in Obs Zveze sindikatov sta že v juliju sprejela program in načrt celotne organizacije. Izbrali smo tudi 23-članski koordinacijski odbor, ki so ga sestavljali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in drugi družbenopolitični delavci. Za vodje razprav

sta bila organizirana dva seminarja, ki se jih je udeležilo 130 ljudi. Posebej pa so organizirali razgovore s predsedniki sindikalnih organizacij in krajevnih konferenc ter direktorji in ravnatelji šol. Razdeljenih je bilo nad 3000 izvodov besedil osnutka zvezne in 2000 besedil osnutka republiške ustave, občane pa smo informirali tudi prek tiska in drugih sredstev obveščanja.

Ob zaključku javne razprave se je 23. oktobra sestal širši politični aktiv občine, ki je obravnaval poročilo koordinacijskega odbora. Aktiv je pozitivno ocenil potek razprave in ugotovil, da je bila udeležba tolikšna, kot še nikoli na podobnih zborih. Takšno zanimanje in aktivno sodelovanje pri obravnavanju ustavne snovi je prav gotovo posledica spoznanja občanov, da je perspektiva delovnega človeka v mnogočem odvisna od učinkovitosti ustavnega sistema. Vsebinske, organizacijske in idejno politične priprave koordinacijskega odbora in organizacij so vplivale na enotno in koordinirano javno razpravo.

Razprava je bila demokratična, ustvarjalna in konstruktivna. Razpravljalci so plebiscitarno podprli osnutek ustav, poudarjali njun revolucionarni pomen in prispevek k nadaljnemu poglobljanju samoupravljanja.

Večina se je zavzemala za to, naj bi bilo besedilo napisano v razumljivem jeziku za vse prebivalstvo. Mnogi zahtevajo, naj bi s konkretnimi členi zagotovili odločno in dosledno izvajanje ustav. To se vidi tudi po tem, da zahtevajo večjo odgovornost tako posameznikov kot kolektivnih organov, razširitev delavske kontrole in ustavno ureditev družbene zaščite zakonitosti ter že v temeljnih načelih določitev ostrejših sankcij za nespoštovanje družbenih norm.

Razpravljalci v delovnih organizacijah so največ govorili o odnosu med posameznimi TOZD, solidarnosti med njimi in do nerazvitih, načrtovanju, delegatskem sistemu, vlogi infrastrukture, davčni politiki, enotnosti trga, družbenem in samoupravnem dogovarjanju in povezavi s samoupravnimi skupnostmi. Razumljiva je zahteva po uvedbi delavske kontrole tudi v družbenih službah družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih in ne nazadnje tudi v predstavnih organih, saj delavci prek teh posebnih organov lahko neposredno vplivajo na pravilno in smotno porabo družbenih sredstev. Jasneje je opredeljena tudi odgovornost posameznika.

Dobri del razprav po krajevnih skupnostih se je loteval odnosov med federacijo in republiko, pri čemer so občani odobrvali določila, po katerih naj bi večino bistvenih vprašanj v razvoju jugoslovanske družbe urejali s sporazumevanjem in dogovori. Izražena je bila bojazen, da s tem, ko vrsta pristojnosti prehaja na republiko, nastopi nevarnost republiške etatizacije — lahko pa tudi občinske. Precej vprašanj je bilo v zvezi z delovanjem republiške in občinske uprave. Veliko je bilo zanimanja za delegatske odnose in sploh za nov skupščinski sistem. Večina je podprla predlog, naj bi imela občinska skupščina le dva zbora, mnogim pa je bila nerazumljiva in nepotrebna dvojnost pri odločanju v odnosu skupščina interesne skupnosti. Največ so se razpravljalci seveda ustavljali ob vprašanju položaja, dejavnosti in pomena krajevnih skupnosti. Menili so, da je treba v ustavi več besed nameniti financiranju KS. Seveda je bilo dosti govora tudi o svoboščinah, pravicah in dolžnostih. Zahtevali so maksimiranje premoženja na stanovanjih, vikendih ter preprečitev manipulacij. Precej je bilo razprav o stanovanjskih in lastniško-pravnih razmerjih. Zelo so bile zavzete razprave na področju kmetijstva. Najpomembnejše so zahteve po določitvi takega zemljiškega maksimuma, koliko zemlje so kmetje ali kmetijske zadrage sposobni obdelati. Zelijajo, da so opredeli položaj kmečke žene, zemljišče naj se oceni kot osnovno sredstvo, kmetijstvo naj se prav tako programira in kreditira kot ostale dejavnosti. Menijo, da kmetijske zadrage danes še niso tisto, kar si kmet želi. Odločno zahtevajo tudi ureditev socialne varnosti in enakopravnosti kmeta.

Lahko bi rekli, da je tako široko zasnovana razprava uspela tudi zato, ker so jo povezovali z razpravami o samoupravnem sporazumevanju TOZD, statutih v OZD, v KS pa z vlogo krajevne skupnosti v novem ustavnem sistemu ter njenim materialnim položajem.

Ob ustavnih razpravah je bila izvedena tudi široka akcija evidentiranja možnih kandidatov za delegate družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih. Ob tej priliki je bilo evidentiranih in verificiranih 762 možnih kandidatov, večina v organizacijah združenega dela. Podali pa so tudi celo vrsto predlogov in vprašanj, ki se ne nanašajo na ustavo in ki bodo koristila kot napotek za delo organizacij.

Uspeh v ustavnih razpravah obvezuje, da predlagane pripombe upoštevamo v bodoči zakonodaji, statutih in drugih samoupravnih aktih. Prav v oblikovanju le teh imamo sedaj našo prvo in največjo obveznost.

Miloš Mikolič

ŠE O POPISU STANOVANJ

Verjetno se še spominjate prijaznih misli, ki so vas obhajale ob prelistovanju formularjev za popis stanovanj. No, v Šiški kakšnih večjih protestov ni bilo slišati, davčna uprava je prejela le nekaj nepodpisanih formularjev, izpolnjenih z nečednimi besedami in podobnimi »pozdravčki«. Je pa treba priznati tudi to, da ga naša davčna uprava ni tako lomila, kot so to počeli v nekaterih drugih občinah. Kljub temu pa je naša skupščina v celoti podprla predlog za spremembo odloka o merilih za ugotovitev nove vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj, ki ga je skupščina mesta in občinskim skupščinam posredovala občina Moste-Polje. Moščani predlagajo, naj bi podatki, dobljeni iz popisa, služili le za evidentiranje vrednosti stanovanjskega fonda, omenjajo pa še nekaj konkretnih predlogov za spremembo omenjenega odloka.